

כצאתי את העיר אפרוש את כפי - מכאן שלא היה משה חפץ להתפלל בתוך מצרים, לפי שהיתה מטונפת בגילולים ובשיקוצים. (שמות רבה י"ב)

הגאון רבי שמעון סופר בעל "התעוררות תשובה" לא עמד להתפלל בעת שהפעמונים של הכנסיות היו מצלצלים, והמתין עד שכלה קולם. אמנם באמצע התפילה לא הפסיק. ומדי יום ביומו, כשהגיעה שעת הצהריים היה סוגר את חלונות ביתו, שלא יגיע לאוזניו קול פעמוניהם. ("מנהגי רבותינו והליכותיהם" כ"ח)

מעשה ביהודי העובד בחנות של גוי מבוקר ועד ערב. בשעות הצהריים אין הקונים מצויים והוא פנוי ללמוד, רק מסתפק האם הדבר מותר לו, כי בחנות ישנם צורות וצלמים, וחש לנפשו אם מותר להכניס שם ספרי קודש, ואם אסור, יתבטל מלימודו לגמרי, כי אינו יכול לעזוב את החנות.

השיבו הגאון רבי שאול בראך: לא מצאתי דין זה בשו"ע ופוסקים. אמנם אפשר לפתור שאלה זו מהל' תפילה (צ"ד ט"ו, ב"צ)

שם נפסק דמוטב להתפלל בדרך, מאשר להתפלל בכרך שמלא גילולים. אלא שהשו"ע כתב בלשון 'מוטב', ללמדנו שבאופן שאי אפשר להתפלל בדרך עדיף להתפלל בעיר מאשר לבטל תפילתו. וכ"תורת הדשן" (י) שכתב שאם בדרך עלולים להפסיקו, טוב יותר להתפלל במלון, באיזה קרן זוית, אף שכמעט אין מלון שלא תמצא בו הרבה צלמים...

ולכן אותו יהודי שמוכרח לשהות כל היום בחנות יכול ללמוד שם, דאחרת יתבטל לגמרי מתורה. (שו"ת "וישאל שאול" א"ח י"א)

הגאון רבי יצחק וייס הי"ד נשאל אם מותר ללמוד תורה בדירת גוי שיש שם צלמים, ופלפל בזה. ולמעשה כתב: 'יעיין בשו"ת בית נפתלי' (כ"ט) ראיתו לפני כמה שנים, שחזק ביסודות המנהג שלא לדבר דברי תורה אלא בריחוק ד' אמות מעבודה זרה, ולכן לענ"ד איני יודע היתר בדבר'. (שו"ת "שיח יצחק" מ"ה)

בית החולים "ביקור חולים" העסיקו עובדות נכריות. חלקן הופיעו לעבודה כשהן ענודות בשרשרת עם צלב. הדבר הפריע מאד לחולים והם התלוננו על כך.

רב בית החולים הרה"ג אהרן רוז שלח אל הגאון רבי יוסף שלום אלישיב והשיב להיתר. מפני שהתליון הוא תכשיט ואינו ע"ז, וכדברי הרמ"א 'צורות שמשותחים להם דינם כצלם, אבל אותם שתולים בצוואר לזכרון, לא מיקרי צלם'. ("שושנת העמקים") ועיין יו"ד קמ"א א'. פוסקים רבים דנו אודות מדליית כבוד בצורת צלב, ובפ"א נאריך.

'נתיירא יעקב כשיבואו המכות על מצרים, שמה יבואו המצרים ויסובבו את קברו להתחנן, אם יתפלל עליהם נמצא מציל את אויבי ה', ואם לאו, נמצא השם מתחלל, שיאמרו אין ביעקב ממש'. (מדרש הגדול)

"יפה צעקה לאדם". (ר"ה טו) - "ויצעק משה אל ה'" - לפי שקול הצפרדעים היה גדול, צעק כדי שישמעוהו המצרים ולא יחשדוהו בכישוף. (בעלי התוס' ח"ח)

מעשה בקהילה בעיר באנהאד, שתיקנו שאף אדם אינו רשאי להתפלל בפסוקי דזמרה בקול רם מלבד החזן.

רב קהילת היראים בעיר, הגאון רבי אליעזר דייטש מחה בהם, והוכיח מדברי הפוסקים כי אדרבה יש מצוה להתפלל בקול רם, כי הקול מעורר הכוונה. וכן כתב ב"אורחות חיים": 'תפילה צריכה הרמת קול, כפי שעשו בנינוה, שהעמידו את העגלים בפנים והאמהות בחוץ... ויקראו אל אלקים בחזקה'. (הל' תפילה)

הגאון רבי יהודה גרינפלד חיזקו והשיב: אף כי ישנם יראים המתפללים בלחש כמנהג האר"י, הנה על פי רוב יכולים לכוון יותר כשמתפללים בקול רם, ומכל מקום בוודאי שאין לעשות דברים כאלה בתורת תקנה! ואיך אנשים הרוצים להתנהג בדרכי התורה יעשו תקנות המנוגדות לה!?

ואם יש ניצוץ יראת שמים בליבם, יתנו אוזן קשבת, ויראו שאין זו מידת חסידות להתפלל בקול רם אלא מדברי הפוסקים.

(שו"ת "קול יהודה" ז')

'העתירו' - 'השמיעו את קולך' - כשאתם מתפללים לפני בקול גבוה 'כי קולך ערב'. (מ"ז שה"ש) והפליגו מאד בשכר זה! ('ארחות ישר') ויש להמנע מקולות צווחה ושאר קולות משונים, אשר מבבלים את כוונת המתפללים. (א"ר ק"א ועיין מש"ב ז')

העתירו של עתיר...

לפני כמה שנה האדמו"ר רבי דוד מלעלוב התרשם מאד ממעשה שראה. היה זה בל"ג בעומר במירון, אנשים רבים התפללו סביב הציון הקדוש. בנייהם היה יהודי עשיר, "אפנדי" שהגיע ממצרים והתפלל בקול רם. הוא השקיע כסף רב בעסק חדש תוך סיכון גדול. **התפלל בקול רם** שה' יצליח את דרכו.

אשה עניה ששמעה אותו מתפלל, פנתה אליו בבקשה לעזור לה. מיד הוציא את ארנקו ואמר לה: "קחי כל מה שאת רוצה!" היא קיימה את דבריו בשמחה...

האפנדי הרים את ידיו ואמר: "רבי שמעון, כשם שעזרת לה, כך אני מבקש לעזור לי גם כן!"

רבי דוד התפעל מאמונתו הפשוטה של העשיר, בדרך כלל במצב דומה העשיר היה אומר אני עזרתי לאשה אז תעזור לי, אך הוא אמר רבי שמעון אתה עזרת. ("מירון")

עוד דיבור בדרך נס על ידי שאינו "מדבר"!

בעבר כתבתי על דברים דוממים שדיברו: המכות, הגדר והשופר בסיני, הגורל, פרות, העגל, החרס - הגענו לכ"ד! (פנחס, דברים תשס"ט)

השבוע בזכות ת"ח מקרית ספר הוספנו עוד שניים: המטה וידו של משה! 'היה אם לא יאמינו לקול האות הראשון', מה תלמוד לומר 'לקול'? אמר ריש לקיש שהיה המטה מדבר לפני ישראל: 'עם משה הייתי במדין ונהפכתי לנחש, ואחר כך נעשיתי מטה'. **והיד אף היא מרימה קולה**, ומשמיעה: 'טהורה הייתי ונטמאתי, וחזרתי ונטהרתי...' ('לקוט שמעוני' שמות קע"א - יש"כ הרה"ר" ש"ז וכן הובא במדרש "שכל טוב" ד' ח')

העתירו נא'

"רק האלוקים שלכם הוא האלוקים!"

את המעשה המופלא הבא סיפר לי ת"ח יקר, שביקש להשאר בעילום שם **אמי** חלתה בכליותיה. הרופאים אמרו שנדרש לבצע 'ניקור כליה', כך יהיו להם נתונים איך לפעול. [ביופסיית כליה היא שלב חשוב מאד באבחנה, היא מבוצעת באמצעות ניקור של הכליה עם מחט מתאימה. קיימים סיכונים בניקור, ולכן נדרש שיקול דעת האם לבצע אותה] **אבי** הלך לשאול את הסטייפלר מה לעשות. מרן השיבו במילים חדות: "בשום פנים ואופן, הם יהרגו את אשתך!" כמובן שלא עשינו דבר.

לאחר מספר שנים מצבה של אמי התדרדר והרופאים הזהירו ואמרו: 'אין ברירה, חייבים לעשות ניקור, היא לא תחזיק מעמד, אנחנו צריכים לקחת ביופסיה כדי לראות מה הבעיה'.

אבי נכנס לגאון רבי חיים גריינמן, הציג בפניו את הנתונים ואת שמות הרופאים שעתידיים לטפל בה. רבי חיים אמר: "אם אין ברירה תעשה את זה".

אבי שזכר תשובתו של הסטייפלר שכבר לא היה בין החיים עמד מול עיניו, עלה למרן הרב שך להתייעץ, הציג את המקרה, אמר שהסטייפלר אמר לא לעשות, אך עתה המצב קשה. השיבו מרן: "תעשה זאת והיא תחזור בשלום!"

שכרנו את הרופא הכי טוב בעולם בתחום. הרופא היה מארה"ב והניתוח נקבע באמצע הדרך, בלונדון. הוא לקח על זה חמש עשרה אלף דולר, סכום עצום ביחס לטיפול כזה...

מכיון שלמעשה הטיפול היה יחסית פשוט ואבי היה עסוק בתלמידים וכו' העסקנים אמרו לנו שאפשר לשלוח רק את אחותי הגדולה כמלווה. הנסיעה תוכננה לשהייה בת שלושה ימים, חשבו שנוסעים וחוזרים.

והנה, הרופא 'מספר אחד' בעולם, תוך כדי פעולת היציאה פגע בעורק ראשי של הדם.

בשלב הזה כלפי חוץ הכל היה נראה תקין, היה זה בצהרי יום השישי. לפני השקיעה אמי הדליקה נרות ואיבדה את ההכרה.

הרופאים לא הבינו מה קורה, כמובן שהחלה מהומה, הם ראו שחלל הבטן מלא דם, ניסו לעשות כל מיני פעולות לטפל בבעיה, אך המצב הסתבר מאד, היה נורא...

למחרת, בצהרי יום שבת קודש התקשרו אלינו מלונדון, מבית החולים, כמובן שלא ענינו, לא העלנו בדעתנו שזה פיקוח נפש.

הם מצאו דרך להודיע לנו, והנה שליח דופק בדלת ביתנו: "אתם חייבים לענות לטלפון, המצב של אמא שלכם מסוכן!"

ואכן שוב טלפון מהרופאים שאומרים לאבי שישע מיד ללונדון. אבי שהבין שקרה משהו חמור, אמר להם שבכל מקרה לא ינתקו אותה משום מכשיר עד שהוא מגיע...

סיום השיחה היה בשעה שתיים. כעבור חמש דקות אחי כבר היה אצל הרב שך, סיפר את שארע. הרב שך החל להתפלל, בשעה שתיים עשרים וחמש סיים להתפלל ואמר לו: "אל תדאג, יהיה בסדר, היא תחזור!"

בדיוק בשעה הזו אמי החלה להתעורר בלונדון – איך אנו יודעים? הא.ק.ג. החל לעבוד, עד אז האורות היו כבויים...

ביום ראשון, כשאבי הגיע לבית החולים אמי סיפרה לו סיפור מדהים: 'ראיתי את עצמי עולה לשמים ובאה לפני בית דין של מעלה, עומדים שם מאזניים, ומניחים עליה מצוות ועבירות, והנה הם אומרים לי: 'הגיע זמנך, החזירי את נשמתך!'

אמרת: 'אבל הרב שך אמר לי לעשות את הניתוח, ואני צריכה לחזור לביתי, אתם יכולים לשאול אותו!'

והנה אני רואה ברקע את הרב שך, מאחוריו אלפי תלמידים. ובית הדין שואלים אותו: 'האם אתה אמרת לה לעשות זאת?'

"כן, אני אמרת" השיב הרב שך. ואז רואה אני את בית הדין כאילו הם מרימים ידים ואומרים לי תחזרי בחזרה לעולם הזה! לאחר מכן אני יורדת ארצה ונכנסת לגופי – זו היתה הדקה בה נדלקו המכשירים בבית החולים מחדש...

מנהל המחלקה אמר לאבי: "אני ראיתי כבר הרבה דברים בעולם, אבל רק האלוקים שלכם הוא האלוקים!"

סוף סיפור: לאחר כשנתיים אמי נפטרה. הרב שך בא לנחם אותנו, כשאבי סיפר לו את הסיפור עשה תנועת ביטול...

(נ"ר לשולחן שבת" - יש"כ להר"ר י"מ)

העתירו – ריבוי תפילות' (בעלי התוס')

"אביך עדיין ברשימה שלי!"

בשמחת אירוסין בשבוע שעבר בה השתתף הגאון רבי שמואל אויערבאך מצד הכלה, סיפר בשבח סב החתן, הג"ר שמעון זייבלד:

הוא היה בחור צעיר כשהגיע מירושלים ללמוד בישיבת סלבודקה. בא להתברך אצל מרן ה"חזון איש". שאלו רבינו: "מה שלום אביך?" השיב: "ברוך ה'". שאלו ה"חזון איש" שוב: "מה שלום אביך?" ושוב "ברוך ה'..."

הבחור ר' שמעון נחמד, אם ה"חזון איש" שואל יש בזה משהו, כנראה דבר נורא ארע... מיד רץ להתקשר לירושלים – 'מה שלום אבא?' 'לא קרה כלום' השיבוהו. חזר על שאלתו ושוב הרגיעוהו, 'לא ארע דבר'. 'לא יתכן, ה"חזון איש" שאל מה שלומו, אתם מסתירים ממני!'

התברר מה הסיפור. מספר שנים קודם האב עמד לעבור ניתוח מסובך, נכנסו ל"חזון איש", שאלו בעצתו וביקשו את ברכתו.

אחר הדברים הסביר ה"חזון איש" לבחור: "אביך עדיין ברשימה שלי!" כיון שלא נכנסו להודיעו אם הניתוח הצליח המשיך מרן להזכירו בתפילותיו.

סיים רבי שמואל: 'לכן ר' שמעון נתדבק באופן מיוחד בחזו"א, ראה בו דבר מופלא, במשך שנים התפלל על יהודי שלא הכיר כלל'.

(נ"ר לשולחן שבת")

תנו לנו מופת - מגדולי ישראל שימי פטירתם חלים השבוע

בתחילת השבוע האחרון לחיינו ציוה המהר"ם א"ש את בני ביתו איך יתנהגו בעזבונו וכו', וציוה שיעשו כל מה שיוכלו לעשות כמובא בספר "שער הכנה" לגאון מוה' נפתלי כץ.

ובערב שבת קודש, כ"ד טבת שנת תרי"ב, יצאה נשמתו, וכל איש ואיש ביקש לראות את הספר "שער הכנה", כי היה זה דבר חידוש בעיניהם שרבינו ציוה להתנהג עמו כאשר ציוה רבי נפתלי הכהן. והנה מצאו בספר הנ"ל כי גם רבי נפתלי נפטר ביום כ"ד טבת, ויהי למופת ופלא.

(שו"ת מהר"ם א"ש - תולדות)

סיפר הרה"ג ר' י"ר תלמיד ישיבת מיר: בחול המועד הלכתי לשמוע שיעור מהגאון רבי נתן צבי פינקל שליט"א, נכנסתי לבית הכנסת "נחלת משה" בבני ברק, להפתעתי על הדוכן ניצב הגאון רבי שמואל בירנבוים ובהתלהבות אמר תורה מספר דקות ויורד... **התפלאתי**, מה זה? התברר כי אתמול רבי שמואל אמר שיעור ובסערת הלימוד נשאר קושיות לא פתורות, ביקש רבי שמואל רשות ועלה לדבר, הוא סיים את השיעור בפנים שמחות ואז עלה רבי נתן צבי. ויהי למופת.

(נ"ר לשולחן שבת")

"והמטה אשר נהפך לנחש..." הרה"צ ר' אריה ליב שפירא למד עם חברותא במירון, מחוץ לקבר הרשב"י. פתע התקרב לעברם נחש גדול. היהודי שלמד עמו החל לרעוד מפחד ורצה לברוח.

אמר ר' אריה ליב: 'אין לך מה לפחד, ה' שלח אותך, הוא לא בדרך אלינו, אנו לומדים תורה, מה זה משנה לנו שיש פה נחש, באנו ללמוד ולא להתעסק עם חיות...' תוך הדברים הנחש פנה מהם וברח, ויהי לפלא.

(נ"ר לשולחן שבת")

"ולא יכלו". (רש"י ח' י"ד) אמר האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב: בכל דבר יכול להיות לסיטרא אחרא שליטה מלבד על בריה פחות מכשעורה, לפי שיעיקר טומאתה היא גאוה, ואינה יכולה להשפיל עצמה לשלוט על בריות כה קטנות. (הגהש"פ "ברכת משה")

למה הצפרדע לא קיבלה שכר ככלב וכחמור? התשובה היא: הכלבים קיבלו שכר, כי לשותק יותר קשה מאשר לקפוץ לאש!!! (מהגאון רבי יוסף חיים זוננפלד) עבור נשיכה של השני לא מקבלים שכר... (מן השמועה)

'ותבאש הארץ' - המכה היחידה שמוזכרת בתורה שנשארה היא צפרדע - בכל המכות ה' נתן וה' לקח, אבל את המכה הזו המצרים הביאו על עצמם, ומה שאדם מזיק לעצמו אף אחד לא יועיל לו!

(נ"ר לשולחן שבת" - הרה"ג ר"ש מהר"ג רד"א)

"בית הכנסת משה רבינו"... כצאתי את העיר - מלמד שחוצה לעיר היה לו בית תפילה למשה רבינו.

(פסיקתא זוטרתא שמות פ"ט)